

Retningslinjer for fylkesvise midlar frå klima- og miljøprogrammet i jordbruket

Fastsett av Fylkesmannen i Vestland 26.02.2019 med heimel jordbruksavtalen 2018 – 2019, Prop. 1 S 2018–2019 Landbruks- og matdepartementet og Tildelingsbrev frå LMD til Fylkesmannen i Vestland, 21.12.2018.

Formål

Klima- og miljøprogrammet skal bidra til å nå landbrukspolitikken sine mål innan klima og miljø. Fylkesmannen forvaltar midlane som går til fylkesvise tiltak.

Fylkesmannen kan gi tilskot til praktisk retta kunnskapsutvikling, utgreiingar og informasjonstiltak som kan bidra til at måla for programmet blir nått, og som skal komme til nytte for næringa.

Måla for klima- og miljøprogrammet er å bidra til

- at produksjon av mat skal gå føre seg med god ressursbruk og minst mogleg forureining, klimagassutslepp og tap av naturmangfald
- å auke landbruket sitt miljøbidrag, som t.d. å ta vare på kulturlandskap, kulturminne, biologisk mangfald, binding av karbon og produksjon av biogass
- å tilpasse agronomi og dyrkingssystem til eit endra klima, med sikte på å oppretthalde eller auke matproduksjonen og ta vare på produksjonsressursane

Målgrupper for prosjekta kan være landbruksføretak, rådgjevarar, forvaltning og ålmenta og skal bidra til

- at eksisterende eller ny kunnskap raskt når ut til næringsutøvere
- oppdatert kunnskap for rådgivning og forvaltning
- å informere om jordbruket sin miljøinnsats til samfunnet generelt

Faglege prioriteringar i programmet kan variere og vil gå fram av utlysingsteksten for kvar søknadsomgang. Midlane kan ikkje gå til reine forskingsprosjekt, men dei kan gå til forprosjekt/utgreiingar som seinare kan munne ut i forskingsprosjekt. Prosjekt skal primært vere retta mot utfordringar som har interesse ut over reine lokale problemstillingar. Lokale prosjekt kan likevel få støtte dersom problemstilling eller resultat vil ha stor overføringsverdi.

Tilskot til behovsbaserte utgreiingar på oppdrag for Fylkesmannen kan også bli innvilga. Prosjekt som dekkjer slike behov, kan bli etterspurt særskilt i utlysinga. Fylkesmannen kan bestemme at midlar øyremerka til bestemte prosjekt, ikkje skal lysast ut.

Prioriteringar i 2019

Programmet omhandlar dei fire kategoriane klimatilpassing, klimagassutslepp/ karbonbinding, naturmangfald/kulturminne og forureining. Prosjekt som bidreg til å styrke kunnskapsgrunnlaget om klimavennleg driftspraksis, klimautfordringar og teknologisatsing i jordbruket vil bli prioriterte i 2019.

Klimatilpassing

Prosjekta skal bidra til auka fleksibilitet og gjere matproduksjonen meir robust, m.a. i form av langsiktig bevaring av ressursgrunnlaget. Prosjekta kan omhandle tilpassing av jordarbeiding, dyrkingsteknikk, gjødsling, dyrkingssystem, dekkssystem for frukt og bær og dyre- og plantematerial til endra klimaforhold. Det kan òg vere aktuelt med prosjekt som viser kva effekt dei endra klimatilhøva og den auka risikoen for spreiding av framande artar og plante- og dyresjukdomar, vil ha for forvaltning av naturmangfald og jordbruket sitt kulturlandskap.

Drenering er framleis eit prioritert område. Prosjekt som rettar seg mot førebygging av skade på jord og avlingar, som m.a. hydroteknikk, dyrkingssystem med bruk av jorddekkevekstar og fangvekstar og hausteutstyr er òg aktuelle.

Klimagassutslepp og karbonbinding

Det er behov for praktisk retta kunnskap for å redusere alle typar klimagassutslepp frå jordbruket, som metan frå husdyr og husdyrgjødsel, lystgass frå jord og CO₂ frå nedbryting av karbon i jord og frå forbruk av fossile energikjelder i gardsdrifta. Aktuelle tema kan vere optimalisering av gjødselbruk, t.d. presisjonsgjødsling, drenering og jordpakking/jordstruktur. Prosjekt som rettar seg mot utslepp der god agronomi og økonomi vert sett i samanheng er spesielt aktuelle, i tillegg til prosjekt som kan bidra til auka kunnskap om tap av lystgass frå jordbruksdrift.

Det er òg behov for betre kunnskap om ulike faktorar som verkar inn på karbonbalansen i dyrka jord og om tiltak som kan bidra til redusert karbontap og auka karbonbinding. Prosjekt som rettar seg mot utvikling av, og rådgjeving om, driftssystem i plante- og husdyrproduksjon som bidreg til mindre utslepp og auka binding av karbon er sentrale innanfor dette området. Aktuelle stikkord her er jordarbeiding, direkteåing, ny metodikk innanfor jorddekkevekstar og fangvekstar, praksis for godt samspel mellom produksjon og biologiske forhold i jord, og nye system for beiting.

Tilrettelegging for auka bruk av bioenergi i jordbruket, energieffektivisering og energirådgjeving er andre aktuelle tema.

Prosjekt som ser på synergjar mellom reduserte klimagassutslepp og andre miljøeffektar, som t.d. redusert avrenning, er ønskjeleg.

Naturmangfald og kulturminne i kulturlandskapet

Strukturendringar og endring i driftsform kan skape utfordringar for kulturpåverka naturmangfald og for økosystemtenester i jordbrukslandskapet. M.a. er det nødvendig å vite meir om tiltak som kan sikre gode leveområde for pollinatorar i jordbrukslandskapet, og kva tiltak som er eigna for å nå desse måla.

Eit sentralt tema er korleis kulturlandskap og biologisk mangfald kan styrkast og gjerast synlege i kombinasjon med vanlig jordbruksdrift. God praksis for istandsetting og skjøtsel av kulturminne og utvalde naturtypar, verneområde og prioriterte artar er andre aktuelle problemstillingar. Det kan òg vere aktuelt med prosjekt som informerer om landbruket sitt bidrag til naturmangfald, kulturlandskap og varetaking av kulturminne.

Forureining til vatn, jord og luft

Eit godt kunnskapsgrunnlag kring forureiningskjelder og effekt av tiltak er nødvendig for å målrette og gje god oppslutning om nødvendige tiltak. Det er m.a. ønskeleg med prosjektsøknader innan:

- gjødsling
- lagring og handtering av husdyrgjødsel og biorest
- jordarbeiding
- erosjon og arealavrenning
- drenering og hydroteknikk
- reduksjon av ammoniakkutslepp
- potensialet for bruk av biogjødsel og kompost

Kven kan søkje

Alle som arbeider med kunnskapsutvikling eller kunnskapsformidling kan søkje om tilskot frå programmet. Dette gjeld:

- fag- eller næringsorganisasjonar
- regionale og lokale lag og foreiningar
- kompetansebedrifter, utgreiings- og forskingsmiljø (institusjonar)
- kommunar
- andre føretak

Søknad

Fylkesmannen i Vestland lyser ut midlane og set søknadsfrist årleg. Søknad skjer elektronisk via Altinn sine [skjemasider](#). Søkjar er ansvarleg for å sende fullstendig søknad med relevante vedlegg innan fastsett frist. Mal for prosjektskilddring ligg i løysinga i Altinn.

Det kan løyvast tilskot for inntil tre år.

Tildeling av tilskot og vilkår

Fylkesmannen kan sette vilkår om korleis kunnskapen frå prosjektet skal kome ut til målgruppa eller andre særskilte vilkår for tilskotet. Fylkesmannen skal informere søkjaren om vedtaket og vilkåra i eige tilskotsbrev. Skriftleg krav om utbetaling blir rekna som aksept av vilkåra for tilsegna.

Prosjekteigar kan ikkje nytte tilskotet til ordinære driftskostnadar eller til investeringar i driftsmidlar med varigheit utover prosjektperioden, med mindre Fylkesmannen har gitt særskilt løyve til det.

Fylkesmannen kan gi tilskot med inntil 70 % av totalkostnaden for prosjektet, og i særskilte tilfelle ut over dette. Tilskot blir normalt gitt for eitt år. Unntaksvis kan det bli gitt tilskot for inntil tre år.

Utbetaling

Prosjektet må vere gjennomført innan fastsett frist i vedtaket. Prosjektperioden inkluderer òg sluttrapportering. Prosjekt som ikkje er gjennomført innan fastsett frist, kan miste retten til tilskotet.

Tilskotmottakar skal nytte rapporteringsskjema fastsett av Landbruksdirektoratet. Sluttrapporten skal innehalde vurdering av resultata sett opp mot målsetjingane i prosjektet. Det skal leggjast ved utskrift frå prosjektrekneskapen som viser budsjett og faktiske utgifter. Rekneskapen skal først slik at Fylkesmannen kan samanlikne det med budsjettet og finansieringsplanen som Fylkesmannen har godkjent. Reduserte kostnader i høve budsjett kan føre til tilsvarande reduksjon i tilskotsutbetaling. Andre avvik frå vilkår eller prosjektskilddring kan òg føre til avkorting av tilskotet dersom endringane ikkje er godkjende av Fylkesmannen.

Klagerett

Fylkesmannen tek avgjerd om tildeling av tilskot.

Søkjjar har rett til å klage på vedtaket til Landbruksdirektoratet i tråd med kap. VI i lov av 10. Februar 1967 om behandlingssmåten i forvaltningsaker (forvaltningslova).

Opplysningplikt og kontroll

Den som søker om og mottak tilskot har plikt til å gje opplysingar og å levere dokumentasjon som er nødvendig for at Fylkesmannen og Landbruksdirektoratet skal kunne forvalte ordninga.

Fylkesmannen og Landbruksdirektoratet fører kontroll med ordninga, og har rett til å innhente nødvendige opplysningar for å kontrollere om vilkåra for tilskotet er oppfylte eller har vore oppfylte i tilbakelagte periodar. Fylkesmannen og Landbruksdirektoratet kan utføre stadleg kontroll hos tilskotsmottakar. Tilskotsmottakar plikter å gje bistand ved kontroll.

Krav om tilbakebetaling

Utbetalt beløp kan bli kravd tilbake dersom det blir avdekka tilhøve som er i strid med vilkåra for tilskotet. Feilutbetalt beløp kan etter vurdering bli kravd tilbake, anten heilt eller delvis.

Verknad

Desse retningslinjene vert sette i kraft 27. februar 2019.